

EESTI JA EUROOPA TURISM 2012

EUROOPA TURISM

Kui 2011.a. kokkuvõttes kasvas välisreiside arv Euroopa riikidesse kokku 6%, siis 2012. aastaks on prognoosid pigem tagasihoidlikud. 2012. aastal turismi kasv maailmas ja Euroopas kindlasti aeglustub, eelkõige tulenevalt majandusolukorra halvenemisest. Maailma Turismiorganisatsioon UNWTO prognoosib 2012.a. maailma turismi kasvuks 3-4% ja Euroopa turismi kasvuks 2-4%. Samas konsultatsioonifirma *Tourism Economics* prognoos Euroopa Turismikomisjonile näeb ette, et turism Euroopa riikidesse kokku väheneb 2012.a. kokkuvõttes 0,7% ning turism Kesk- ja Ida-Euroopasse kasvab 0,3%. Prognoosi peamiseks aluseks on majandusolukorra negatiivsed väljavaated Euroopas ja eurosooni probleemid, mille tõttu on näha kasvu järk-järgulist aeglustumist aasta jooksul.

Samas 2012.a. esimeste kuude kohta avaldatud andmed näitavad positiivseid tulemusi. UNWTO on seni avaldanud andmed esimese nelja kuu kohta. Need näitavad, et ööbimisega välisreiside arv kogu maailmas kasvas 5,4% ning reiside arv Euroopa riikidesse kokku 4% (sealhulgas Kesk- ja Ida-Euroopa riikidesse 7,6%). Heade tulemustega paistavad silma ka meie lähiriigid: Soomes ja Lätis kasvasid välituristide ööbimised I poolaastal 11% ja Leedus 12%. Kõigis lähiriikides (nagu ka Eestis) on väliturismi kasvule kõige rohkem kaasa aidanud Vene turistide ööbimiste märkimisväärne kasv. Euroopas tervikuna on lisaks Venemaa turistidele suuremat kasvu näidanud ka Saksamaa, Hollandi ja Jaapani turistide reisirid Euroopa riikidesse.

SISSETULEV TURISM (I poolaasta)

2012. a. esimesel poolaastal ööbis Eesti majutusettevõtetes 816 823 välituristi. Nende arv kasvas 48 295 võrra ehk 6,3% võrreldes 2011.a. sama perioodiga. Nende poolt veedetud ööde arv oli 1,68 miljonit (kasv 5%). Välituristide ööbimised puhkusereisidel kasvasid 8% ja tööreisidel 6%, kuid muudel reisidel vähenesid 8%. Absoluutarvudes kasvasid kõige rohkem ööbimised puhkusereisidel, mis moodustavad valdava osa (ligi 2/3) kõigist välituristide ööbimistest. Kuude võrdluses toimus suurim kasv märtsis, kui ööbimised kasvasid 16% (eelmise aasta sama kuuga võrreldes). Teistel kuudel oli kasv 2-6% vahemikus ning juunis vaid 0,7% (vt. joonis 2).

Kasvu jätkumine 2012.a. tähendab juba kolmandat aastat järjest sissetulevas turismis uut rekordtulemust. Nii 2010. kui ka 2011.a. kasvasid välituristide ööbimised Eesti majutusettevõtetes eelneva aastaga võrreldes 17%. 2011.a. oli välituristide nõudluse kasv seotud üldise majandusolukorra paranemise ja reisimisaktiivsuse kasvuga maailmas, paljude uute lennuliinide avamisega Tallinna lennujaamast, avaliku ja erasektori aktiivse turunduse, uute ajaveetmisvõimaluste ja vaatamisväärsuste avamise ning Tallinna kui Euroopa kultuuripealinna ürituste ja täiendavate meediakajastustega.

Ka 2012.a. I poolaasta ja eriti I kvartali tulemusi mõjutasid paljuski samad tegurid, mis aitasid kaasa kasvule 2011.aastal: näiteks lennuühenduste lisandumine, kultuuripealinna meediakajastuste mõju, avaliku ja erasektori turundustegevused ja üldise kasvutrendi jätkumine Euroopa turismis. Lennuühendusi oli 2012.a. I kvartalis 2011.a. I kvartaliga võrreldes rohkem, kuna mitmed liinid avati või nende sagedusi suurendati 2011.a. kevadel, suvel või sügisel (näiteks odavlennuliin Barcelonast avati 2011.a. II kvartalis). Kõige rohkem suurenes I poolaastal lennuühenduste arv Venemaalt, aga ka Norrast, Saksamaalt ja Hollandist. Samas vähenes lennuühenduste arv Suurbritanniast. Lendude arv Moskvast Tallinna kasvas 2012.a. I kvartalis võrreldes 2011.a. I kvartaliga neljalt lennult nädalas 16 lennuni nädalas, samal ajal kasvas lendude arv Peterburist kuuelt lennult üheksa lennuni nädalas. 2012.a. II kvartalis oli lennuühenduste arv Venemaalt veelgi suurem: Moskvast 26 lendu nädalas (2011.a. II kvartalis vaid viis lendu nädalas), Peterburist 19 lendu nädalas (2011.a. II kvartalis vaid kuus lendu nädalas).

Nagu 2011.a., kasvas ka 2012.a. I poolaastal absoluutarvudes ülekaalukalt kõige rohkem **Venemaa** turistide ja nende ööbimiste arv (vt. tabel). Lisaks eelpool mainitud teguritele on see seotud ka nende välisreiside üldise tugeva kasvutrendi jätkumisega – nende ööbimised on ka pea kõigis seni aasta esimeste kuude statistikat avaldanud Euroopa riikides tunduvalt kasvanud. Venemaa turistide arv Eesti majutusettevõtetes – 127 543 – ületas 2011.a. I pa. rekordilist näitajat 35% ehk 32 827 võrra; nende ööbimiste arv kasvas 26% ehk 59 373 võrra, jõudes 289 844-ni. Absoluutarvudes suurim oli ööbimiste kasv nende suurimas sihtkohas Tallinnas (joonis 7), samas on tugevast kasvust hoolimata Tallinna osatähtsus nende ööbimiskohana paaril viimasel aastal veidi vähenenud (2010.a. I pa. oli Tallinna osatähtsus 71,3%, 2012.a. I pa. 66,6% nende Eestis veedetud ööbimistest). See tuleneb teiste sihtkohtade kiiremast kasvust – eelkõige võiks siin suurema osatähtsusega sihtkohtadest esile tuua Tartut (kus 2012.a. I pa. kasvasid nende ööbimised 70% võrreldes 2011.a. I poolaastaga) ja Harjumaad (+80%). Ka nende tähtsusest teises sihtkohas Ida-Virumaal jätkus sarnaselt eelmise aastaga kiirem kasv kui Tallinnas. Nagu ka eelmisel aastal, lisandus Vene turistide ööbimisi tunduvalt peaaegu kõigis Eesti maakondades.

Suurima turistide arvuga riigist **Soomest** saabunud turiste oli majutusasutustes 2012.a. I poolaastal 355 473 (-1,6%) ja nende ööbimisi 709 532 (-1,5%). Poolaasta kokkuvõttes kasvasid nende ööbimised absoluutarvudes kõige rohkem Tartus ja Harjumaal. Seejuures jõudsid nende ööbimised Tartus teist aastat järjest uue rekordini (joonis 6). Ka Harjumaal kasvasid nende ööbimised teist aastat järjest – kuid sellele eelnes kuus aastat järjest langus. Absoluutarvudes kõige rohkem vähenesid nende ööbimised aga Tallinnas, kuigi suhtarvudes oli langus vaid 2% (ehk nende arv vähenes tagasi 2010.a. I poolaasta tasemele). Samas nii 2011. kui ka 2010.a. kasvasid nende ööbimised absoluutarvudes kõige rohkem just Tallinnas. Tõenäoliselt võis selliseid muutusi Tallinnas mõjutada ka majutushindade kasv: 2012.a. on ööpäeva keskmine maksumus Tallinnas kasvanud kiiremini kui Eestis tervikuna, samas 2010.a. langesid majutushinnad Tallinnas rohkem kui Eestis tervikuna ja 2011.a. kasvasid majutushinnad Tallinnas vähem kui Eestis tervikuna.

Turism **Saksamaalt** kasvas kolmandat aastat järjest ning ületas senist, 2005.aastast pärinevat rekordtasemet. Seda võib ilmselt seostada suurenenud lennuühenduste arvuga võrreldes 2011.a. I ja II kvartaliga. Saksa turistide ööbimisi lisandus eelkõige Tallinnas, kuid Tallinnaga võrreldes tunduvalt väiksema osatähtsusega sihtkohtadest võiks mainida Ida-Virumaad, kus nende ööbimised kasvasid märkimisväärselt teist aastat järjest (joonis 8).

Peale 12% kasvu 2011.a. I poolaastal hakkas turism **Rootsist** tänavu taas vähenema (joonis 4). Majutatud Rootsi turistide arv vähenes 2012.a. I poolaastal 3% ja nende ööbimiste arv 6%. Kui 2011.a. kasvas nende ööbimiste arv absoluutarvudes ülekaalukalt kõige rohkem Tallinnas, siis tänavu vähenesid nende ööbimised Tallinnas 6% (joonis 10). Suurema osatähtsusega sihtkohtadest kasvas Rootsi turistide ööbimiste arv veidi vaid Pärnus (+1%), Läänemaal (+3%) ja Harjumaal (+8%), kuid vähenes Tartus (-2%), Saare maakonnas (-35%), Valgamaal (-19%) ja Ida-Virumaal (-25%).

Läti turistide ja nende ööbimiste arv Eestis saavutas uue rekordi (joonis 4). Läti turistide arv – 43 465 – ületas 2011.a. I pa. näitajat 23% ehk 8154 võrra; nende ööbimiste arv kasvas 25%, jõudes 66 960-ni. Absoluutarvudes suurim oli ööbimiste kasv Tallinnas, Saare maakonnas ja Tartus, kuid ka paljudes teistes sihtkohtades lisandus nende ööbimisi tunduvalt. Tallinnas kasvas nende ööbimiste arv 9% võrreldes 2011.a. esimese poole rekordilise tulemusega (joonis 9). Nii Tartus kui ka Tartu maakonnas ületas nende arv tunduvalt varasemaid rekordeid, mis tuleneb ilmselt Tartus mullu avatud uute turismiobjektide atraktiivsusest. Pärnus jätkus pikaajaline kasvutrend. Turism **Leedust** kasvas 2011.a. tunduvalt kiiremini kui turism Lätist, tänavu aga on Leedu turistide ööbimised Eestis mõnevõrra vähenenud. Langus toimuski eeskätt Tallinnas ja Pärnus, kus eelmisel aastal nende arv kõige rohkem kasvas (joonis 11).

SISETURISM

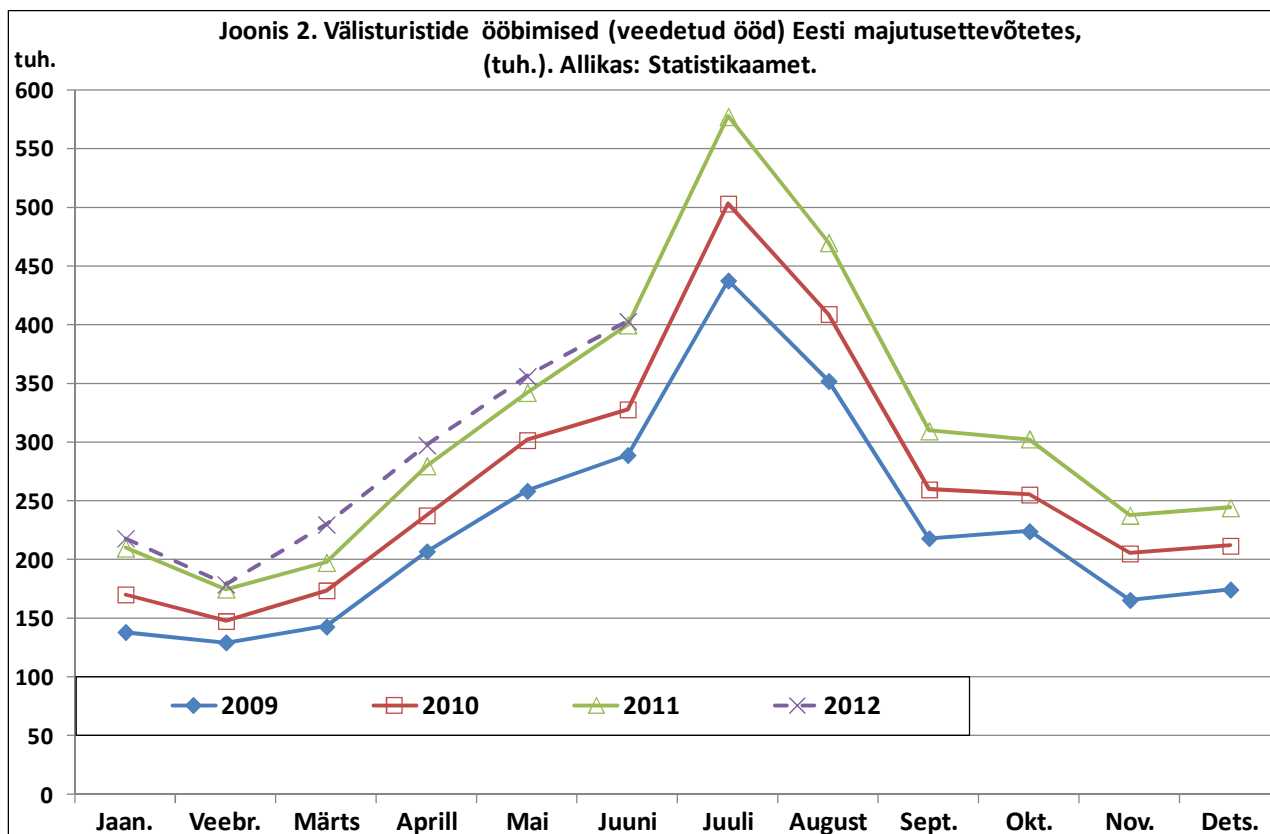
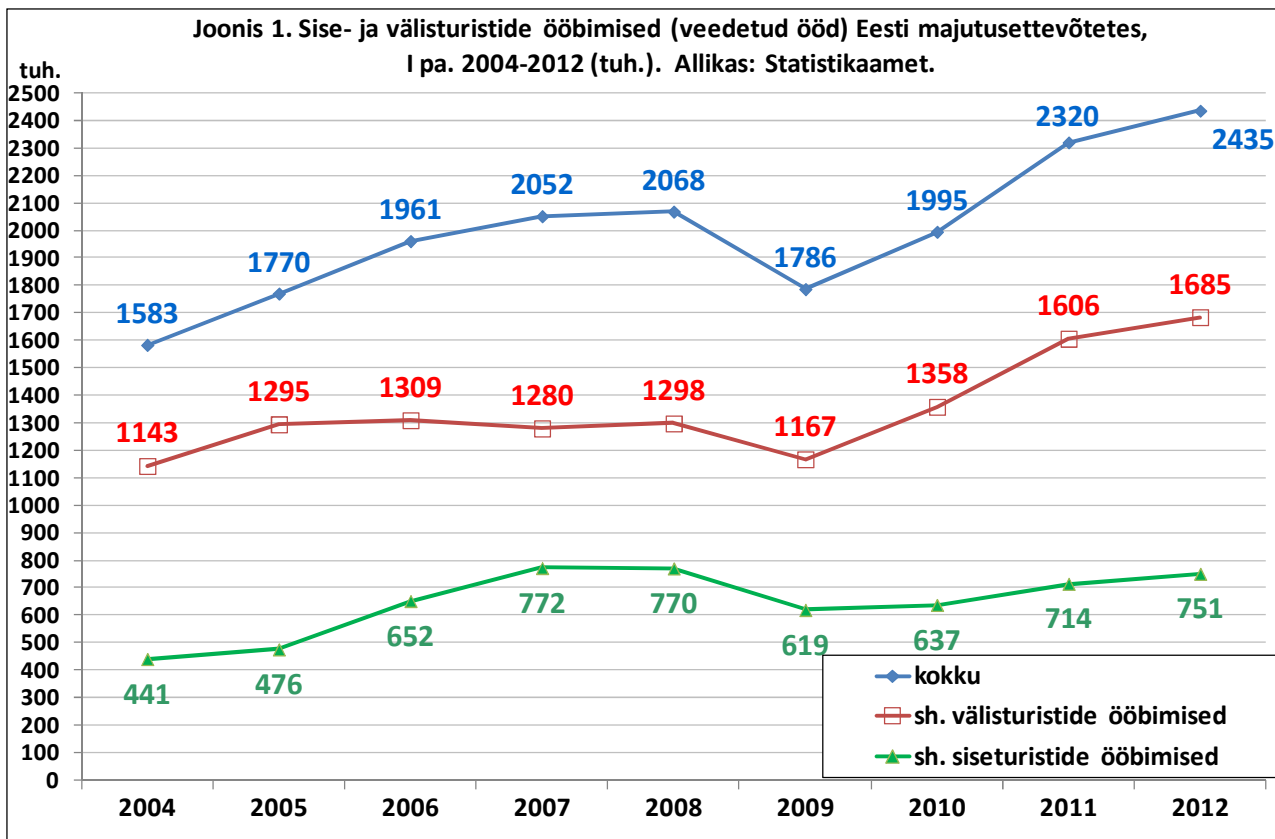
2012.a. I poolaastal ööbis Eesti majutusettevõtetes 427 063 siseturisti. Nende arv kasvas 20 687 võrra ehk 5% võrreldes 2011.a. sama perioodiga. Nende poolt veedetud ööde arv oli 750 735 (kasv samuti 5%). Siseturistide nõudluse kasvu jätkumine on seotud majandusolukorra paranemisega, mis soodustas nii puhkuse- kui ka tööreise. Nagu näitab joonis 1, on 2012.a. I pa. siseturistide ööbimiste arv 2,7% 2007.a. I pa. rekordtasemest allpool.

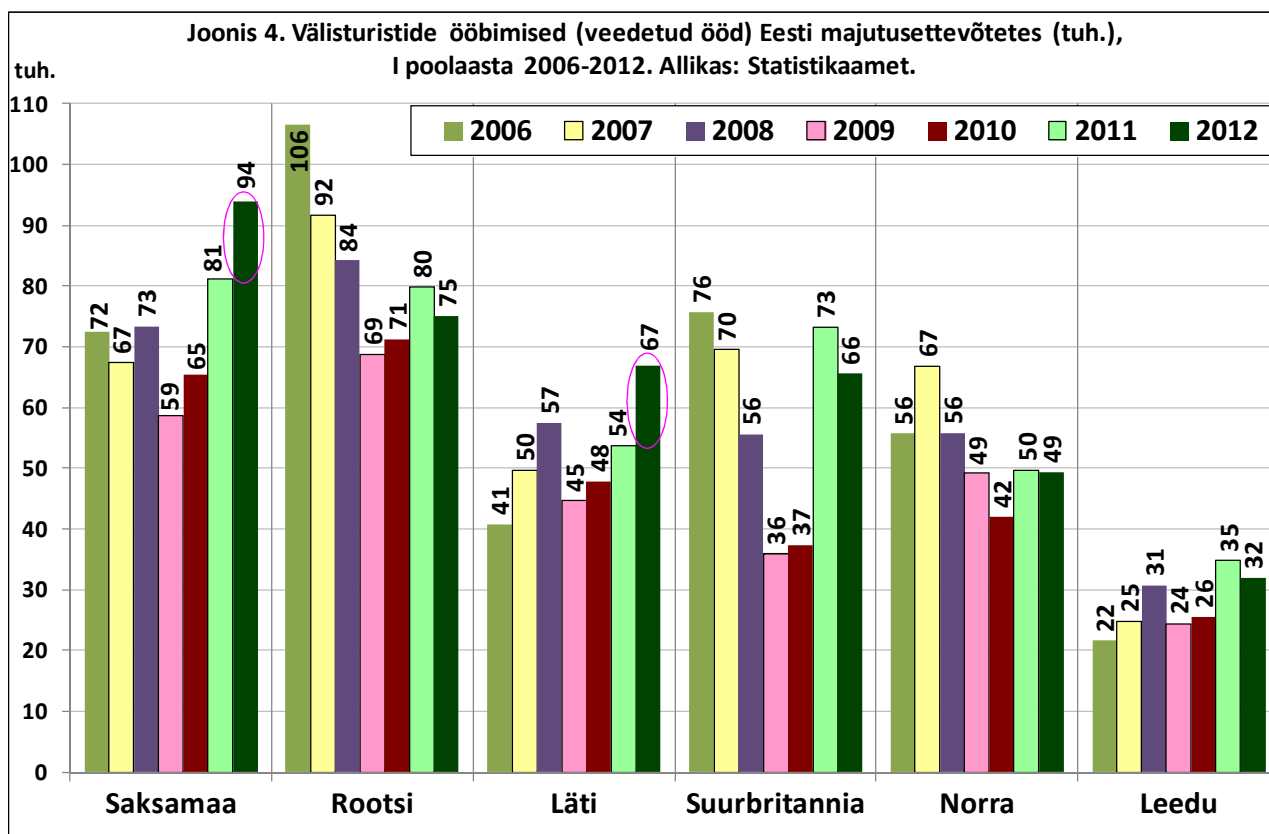
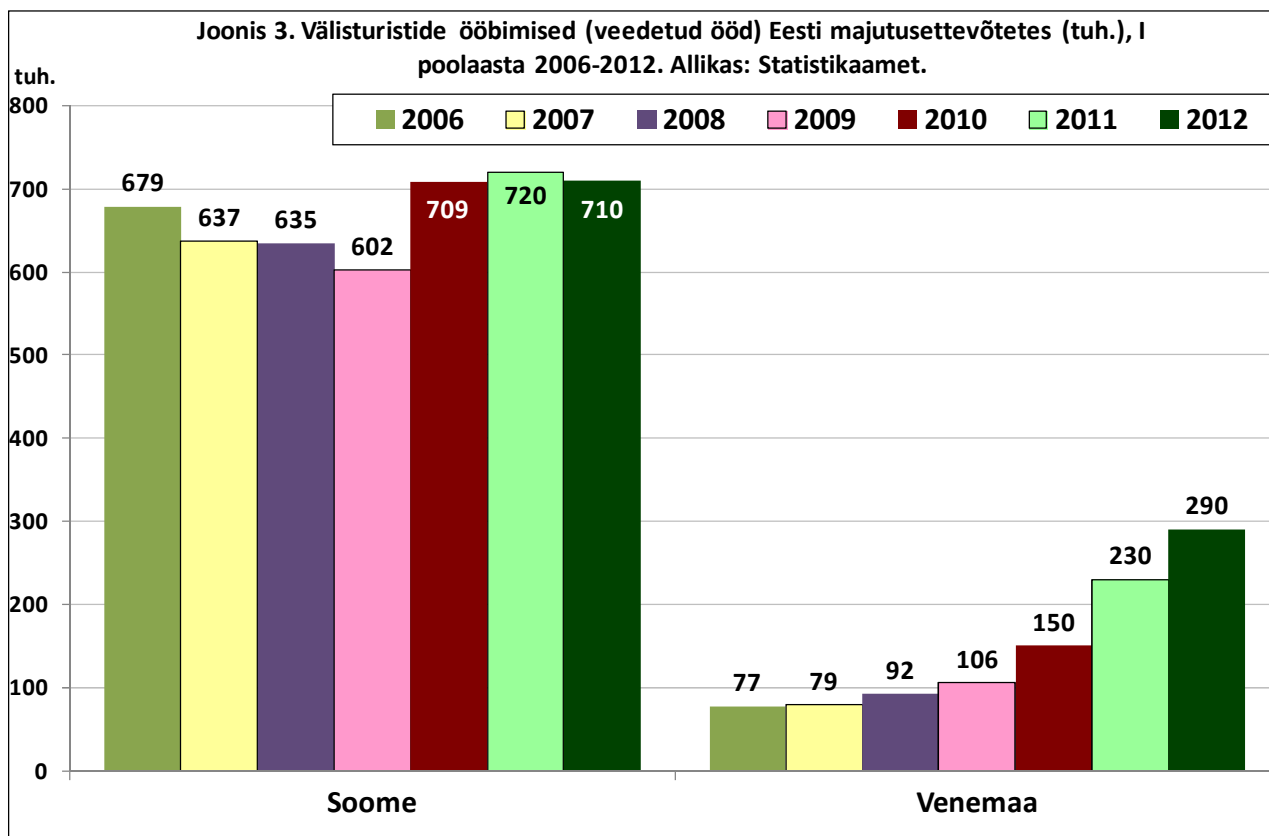
2012.a. I poolaastal kasvasid siseturistide ööbimised puhkusereisidel 3%, tööreisidel 9% ja muudel reisidel 2%. Absoluutarvudes kasvasid kõige rohkem siseturistide ööbimised Harjumaal (+45%), mis on paljuski seotud voodikohtade arvu tunduva kasvuga alates 2011.a. suvest. Tallinnas, kus eelmisel aastal kasvasid siseturistide ööbimised absoluutarvudes kõige rohkem, on need 2012.a. veidi vähenenud (-5%). Tänavu on aga jätkunud kasv näiteks Pärnus, Tartus ja Lääne-Virumaal, mis ka 2011. a. I poolaastal suuremat kasvu näitasid (joonised 12 ja 13).

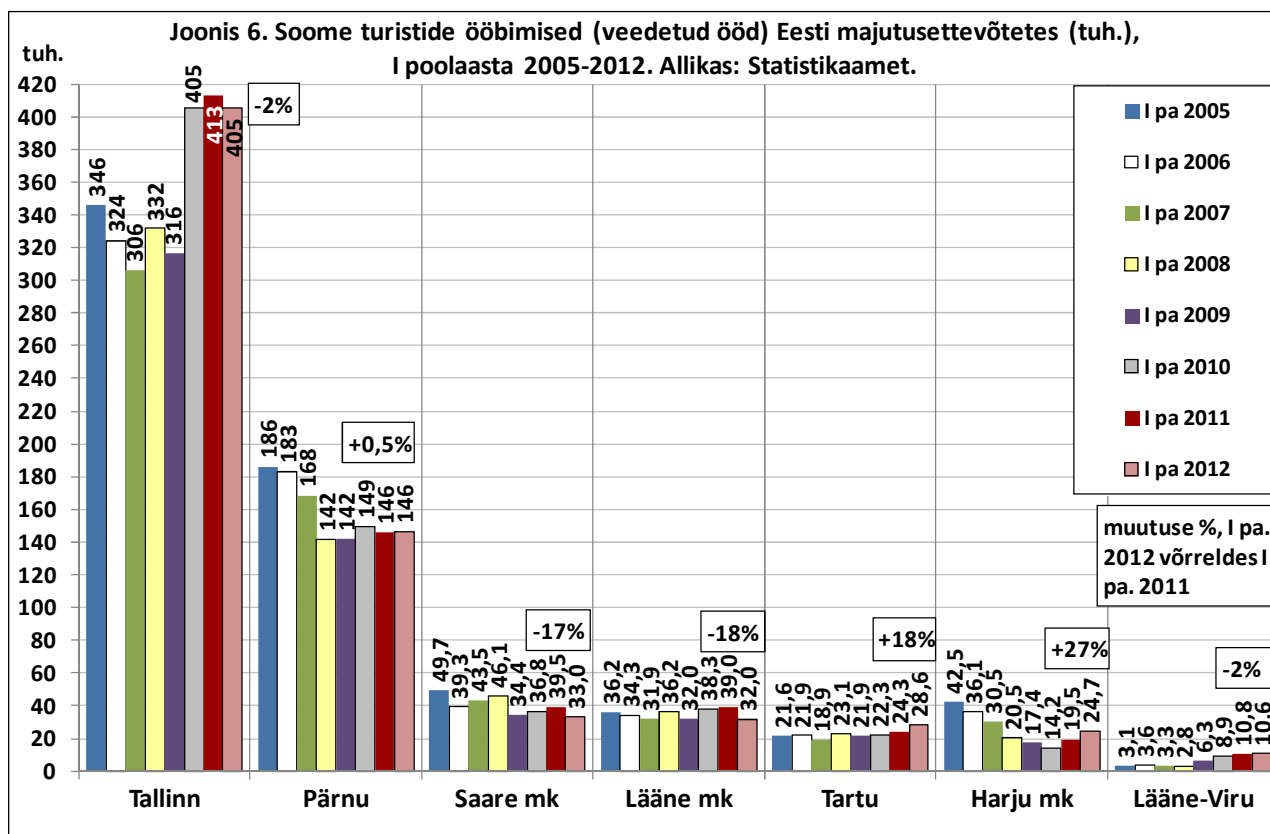
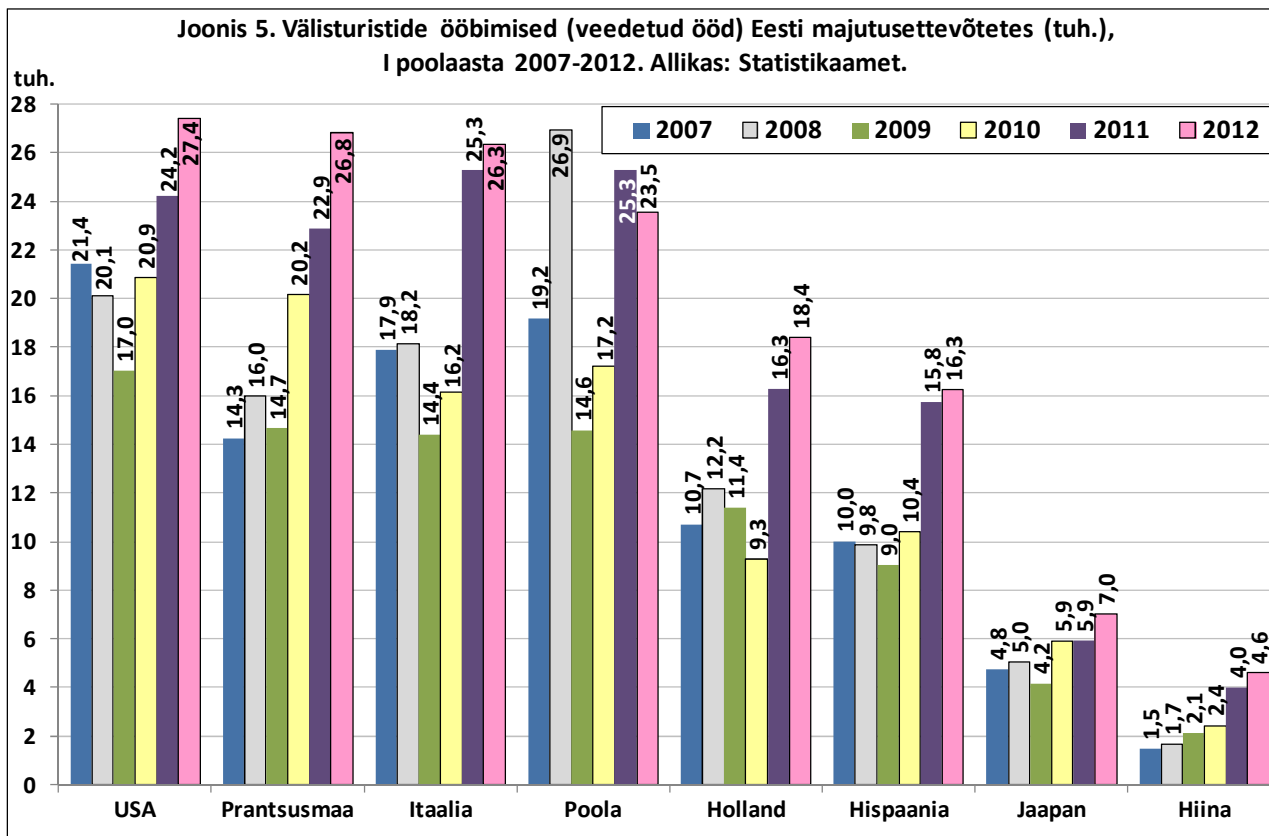
TURISMITULU JA MAJUTUSETTEVÕTETE SISSETULEKUD

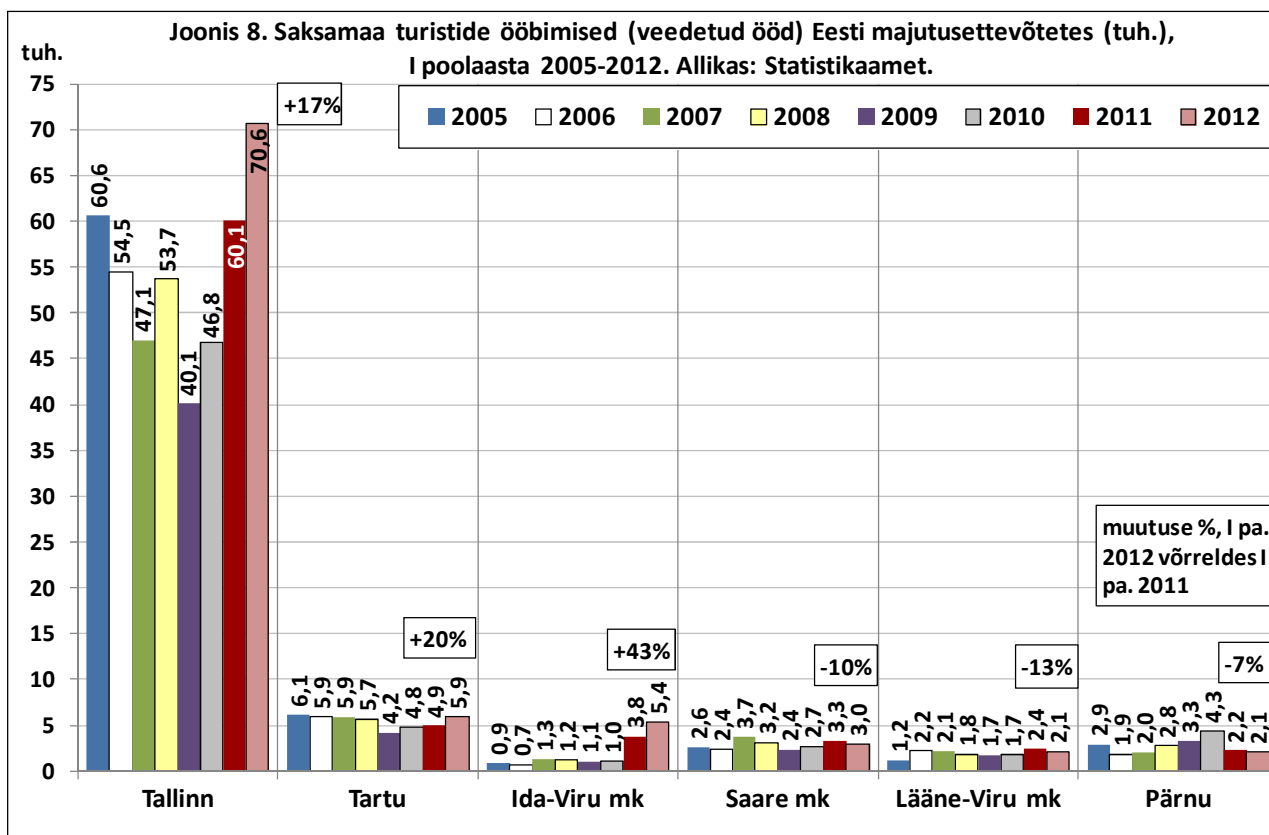
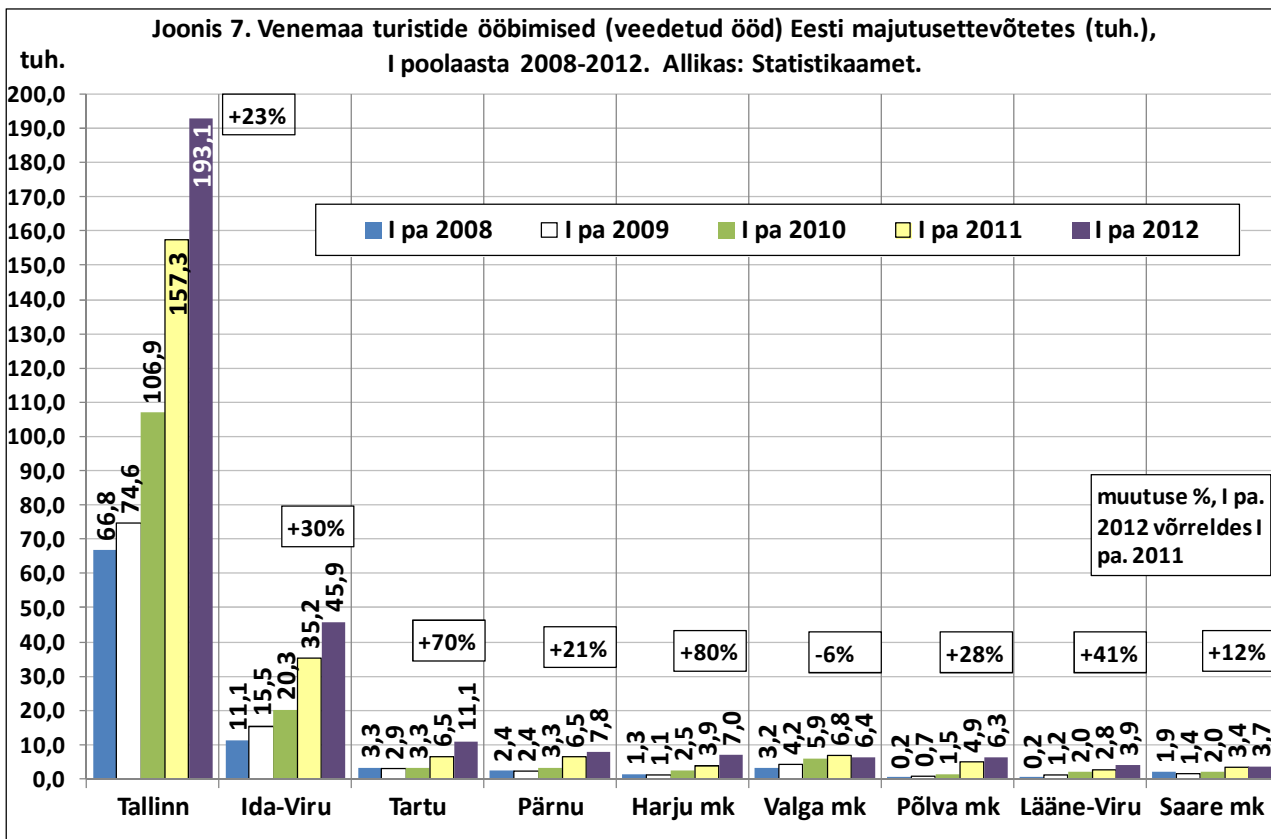
Eesti tulu väliturismist (turismiteenuste eksport) oli Eesti Panga andmetel 2012.a. I kvartalis 205 miljonit eurot. Võrreldes 2011.aasta I kvartaliga kasvas see 3% (ehk 5,7 miljoni euro võrra). Nagu näitab joonis 14, oli see näitaja mõnevõrra suurem seni rekordilise 2008.a. I kvartali näitajast – ehk tegemist on kõigi aegade rekordiga. Väliskülastajate kulutused Eestis (reisiteenuste eksport) moodustasid sellest 154 miljonit eurot (kasv 5,6% ehk 8,1 miljoni euro võrra). Reisijateveo eksport (väliskülastajate maksed Eesti transpordifirmadele) oli 2012. aasta I kvartalis 51 miljonit eurot (-4,5% ehk -2,4 miljonit võrreldes 2011.a. I kv., sh. maksed laevafirmadele kasvasid 4% ja maksed lennufirmadele vähenesid 37%).

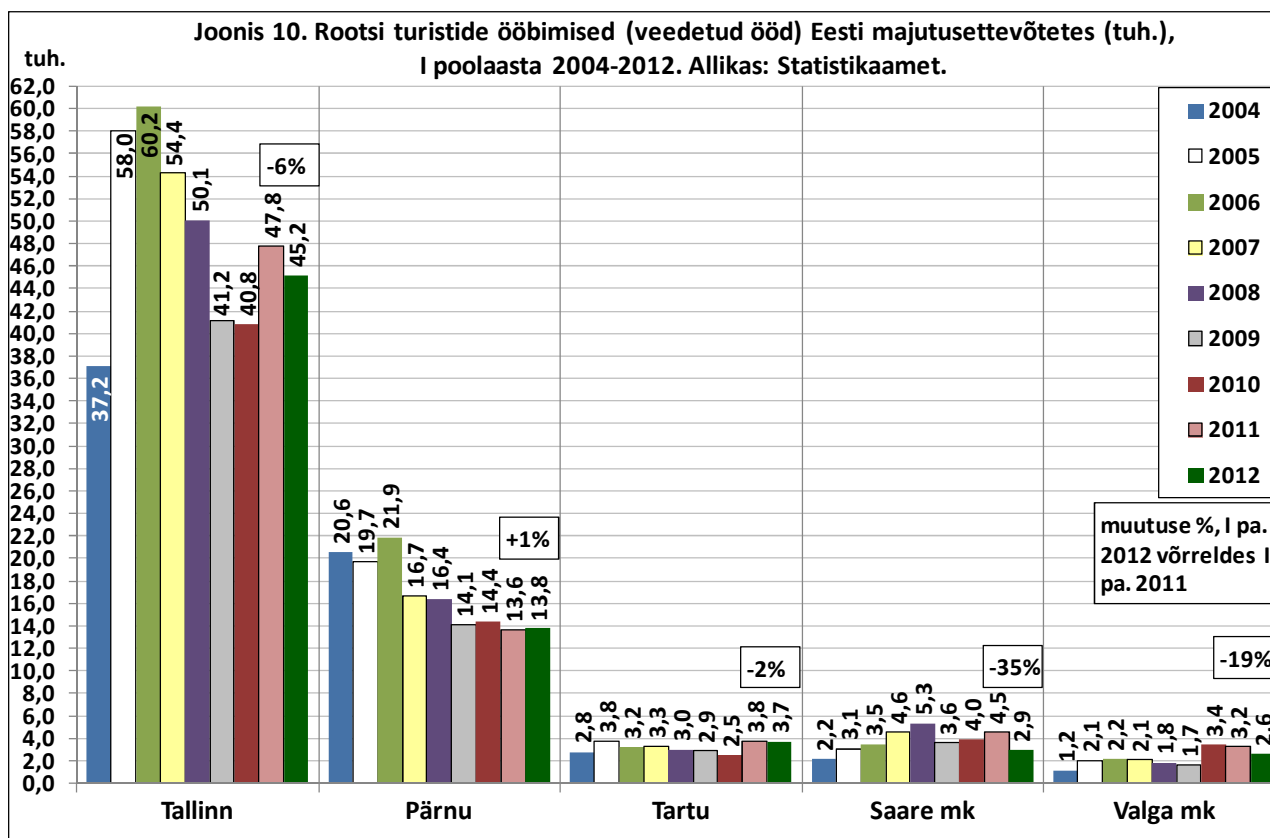
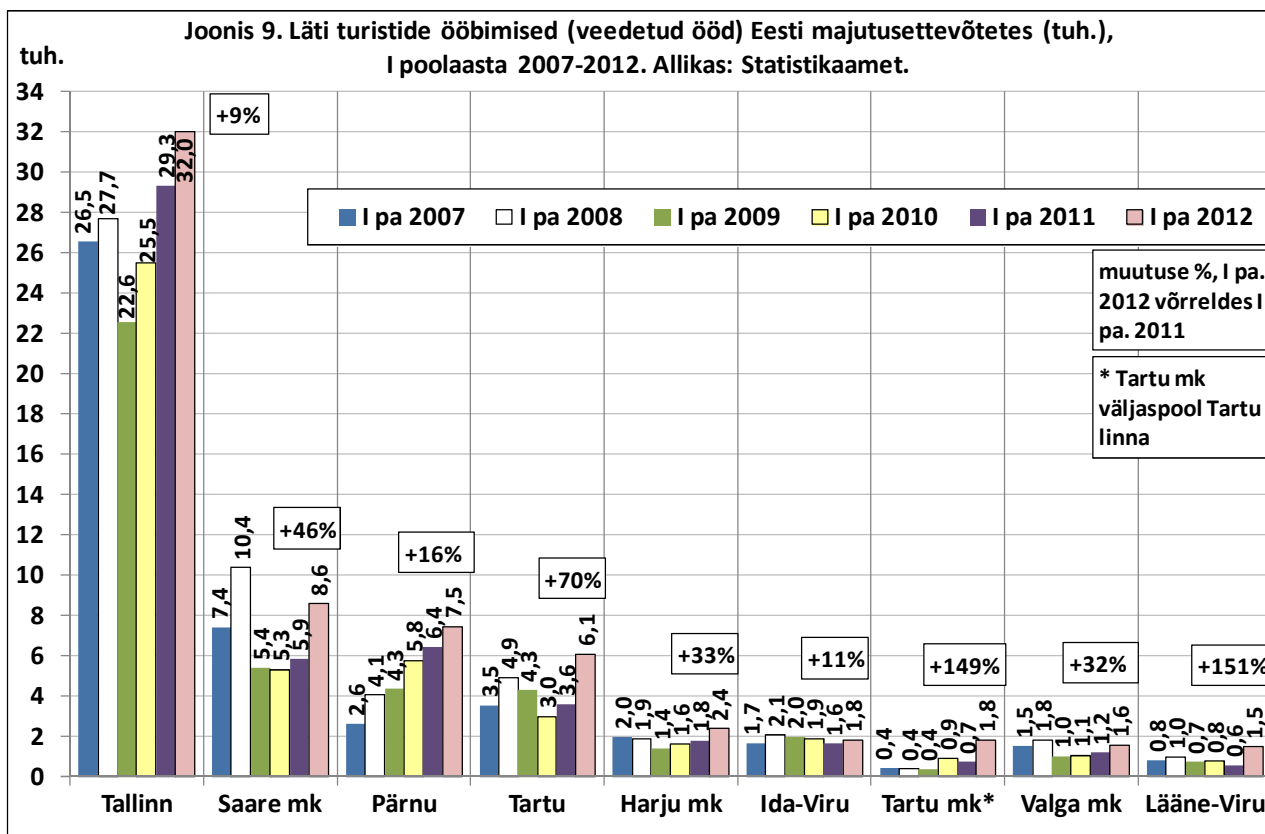
Tulenevalt majandusolukorra paranemisest ja nõudluse kasvust tõusid mullusest kiiremini ka kriisi ajal tugevalt langenud majutusteenuste hinnad ja majutusettevõtete sissetulekud. Kui 2012.a. I poolaastal kasvas (sise- ja välituristide) ööbimiste arv kokku 5%, siis Eesti majutusettevõtete sissetulek majutusteenuste müügist kasvas samal perioodil 15% (65,3 miljonilt eurolt 2011.a. I poolaastal 75,4 miljoni euroni 2012.a. I poolaastal). See tähendab ööpäeva keskmise maksumuse tõusu: Statistikaameti andmetel oli see Eesti majutusettevõtetes keskmiselt kümnendiku võrra kõrgem kui 2011.a. I poolaastal, Tallinnas aga sõltuvalt kuust 13-17% kõrgem. Samas 2010.a. langesid majutushinnad Tallinnas rohkem kui Eestis tervikuna ja 2011.a. kasvasid majutushinnad Tallinnas veidi vähem kui Eestis tervikuna.

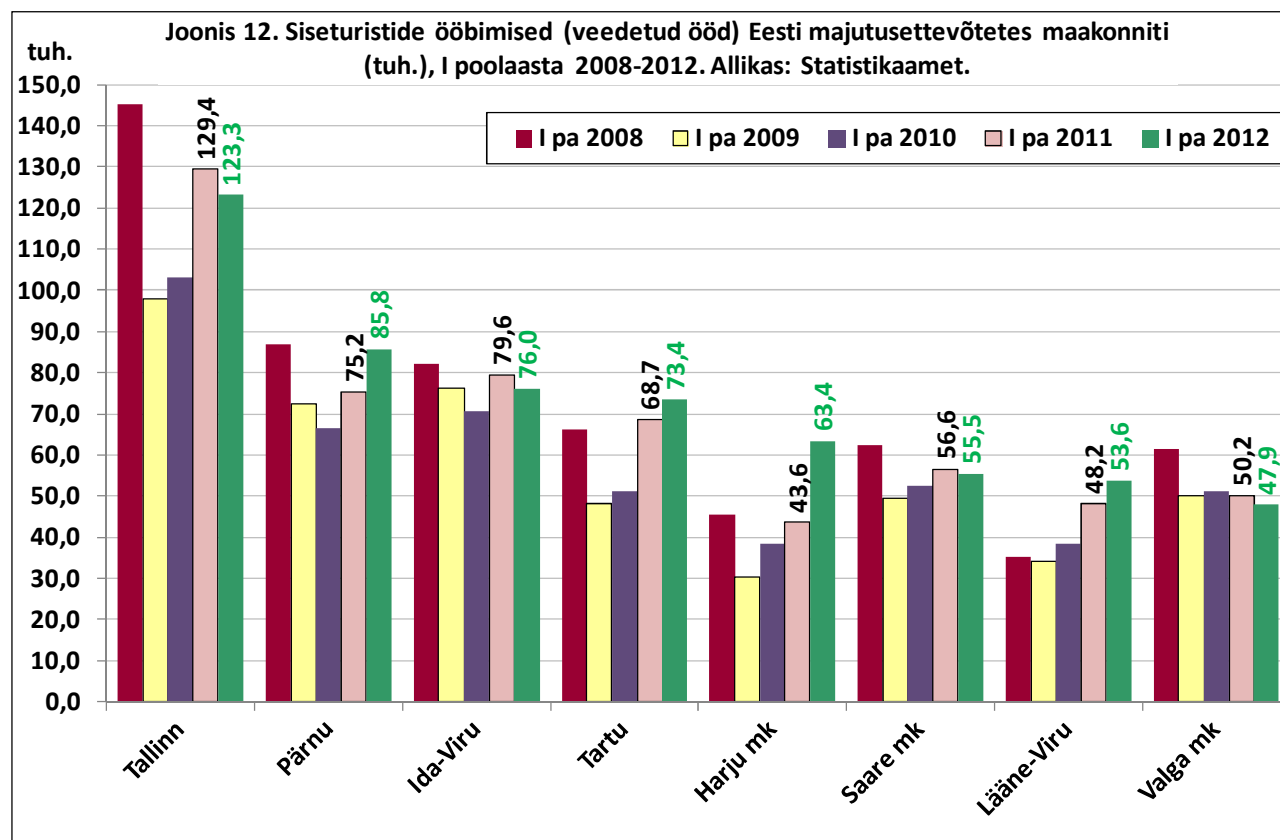
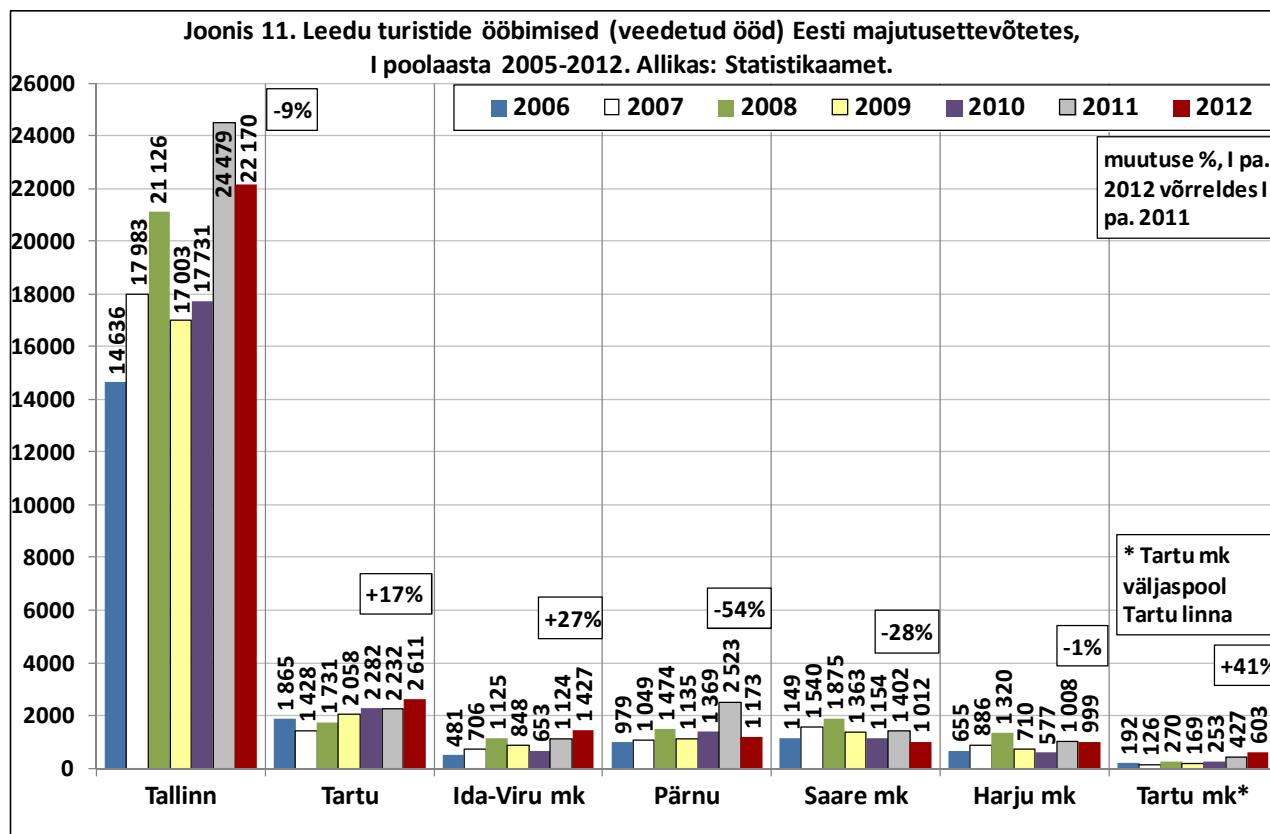

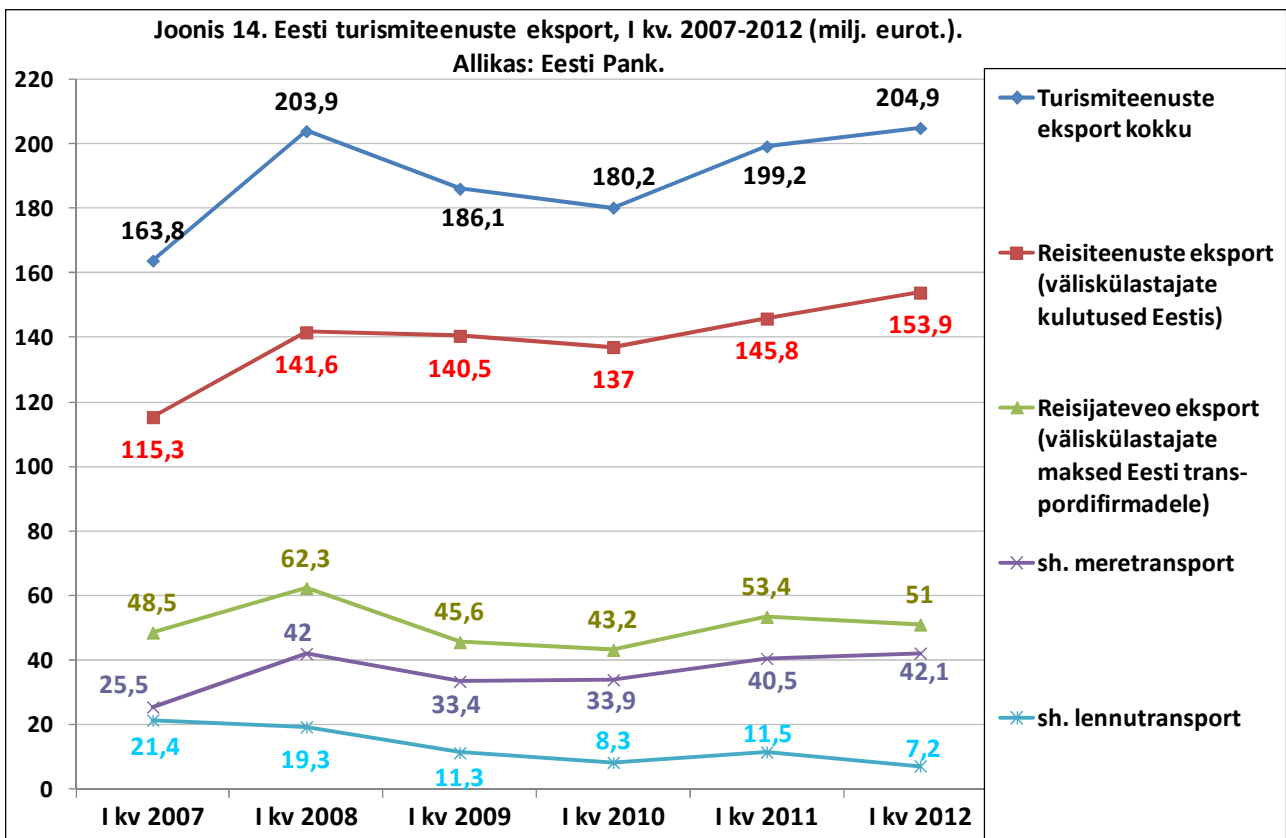
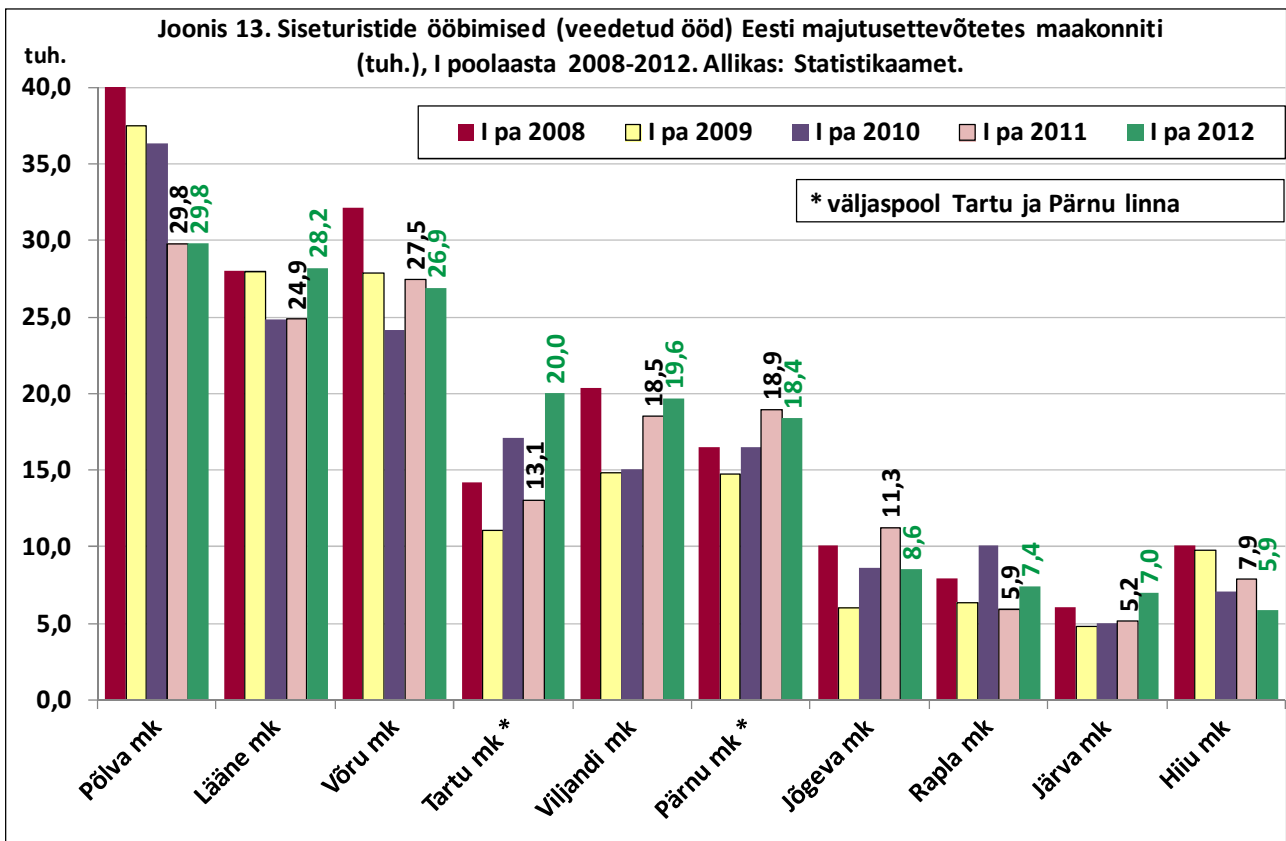

Eesti majutusettevõtetes majutatud turistid ja nende ööbimised (elukohariigi järgi), I poolaasta 2008-2012.

Allikas: Statistikaamet, www.stat.ee.

	Majutatud turistid, I pa.					Muutus võrreldes eelneva aastaga (I pa.)				
	2008	2009	2010	2011	2012	2009/08	2010/09	2011/10	2012/11	2012/11
Kokku	1 065 095	927 135	1 023 689	1 174 904	1 243 886	-137 960	96 554	151 215	68 982	6%
siseturistid	435 104	348 841	366 646	406 376	427 063	-86 263	17 805	39 730	20 687	5%
välituristid	629 991	578 294	657 043	768 528	816 823	-51 697	78 749	111 485	48 295	6%
Soome	328 025	314 546	355 604	361 283	355 473	-13 479	41 058	5 679	-5 810	-1,6%
Venemaa	37 893	43 460	63 037	94 716	127 543	5 567	19 577	31 679	32 827	35%
Saksamaa	34 775	28 434	32 111	38 367	44 743	-6 341	3 677	6 256	6 376	17%
Läti	36 525	29 374	30 533	35 311	43 465	-7 151	1 159	4 778	8 154	23%
Rootsi	38 931	33 690	33 986	37 929	36 904	-5 241	296	3 943	-1 025	-3%
Suurbritannia	22 638	15 214	16 006	30 332	27 207	-7 424	792	14 326	-3 125	-10%
Norra	21 159	18 754	16 471	21 169	21 486	-2 405	-2 283	4 698	317	1,5%
Leedu	18 358	14 658	14 973	20 386	19 425	-3 700	315	5 413	-961	-5%
USA	7 970	6 760	9 178	10 805	12 022	-1 210	2 418	1 627	1 217	11%
Itaalia	7 753	5 852	6 435	10 763	11 965	-1 901	583	4 328	1 202	11%
Poola	10 579	8 187	9 340	13 789	11 723	-2 392	1 153	4 449	-2 066	-15%
Prantsusmaa	7 825	6 699	8 121	9 399	10 933	-1 126	1 422	1 278	1 534	16%
Holland	5 335	5 046	4 320	7 507	8 384	-289	-726	3 187	877	12%
Hispaania	4 647	4 515	4 652	7 210	7 115	-132	137	2 558	-95	-1%
Taani	7 319	5 291	4 770	6 159	6 888	-2 028	-521	1 389	729	12%
Jaapan	2 902	2 282	3 152	3 314	3 661	-620	870	162	347	10%
Hiina	812	779	1 286	2 381	2 428	-33	507	1 095	47	2%

	Ööbimised (veedetud ööd), I pa.					Muutus võrreldes eelneva aastaga (I pa.)				
	2008	2009	2010	2011	2012	2009/08	2010/09	2011/10	2012/11	2012/11
Kokku	2 068 368	1 786 438	1 995 015	2 320 146	2 435 382	-281 930	208 577	325 131	115 236	5%
siseturistid	770 422	619 376	637 091	714 276	750 735	-151 046	17 715	77 185	36 459	5%
välituristid	1 297 946	1 167 062	1 357 924	1 605 870	1 684 647	-130 884	190 862	247 946	78 777	5%
Soome	634 967	602 205	708 688	720 252	709 532	-32 762	106 483	11 564	-10 720	-1,5%
Venemaa	92 472	105 655	149 931	230 471	289 844	13 183	44 276	80 540	59 373	26%
Saksamaa	73 373	58 537	65 457	81 086	93 835	-14 836	6 920	15 629	12 749	16%
Rootsi	84 143	68 758	71 166	79 845	75 090	-15 385	2 408	8 679	-4 755	-6%
Läti	57 382	44 633	47 886	53 659	66 960	-12 749	3 253	5 773	13 301	25%
Suurbritannia	55 610	35 947	37 333	73 222	65 554	-19 663	1 386	35 889	-7 668	-10%
Norra	55 822	49 102	41 928	49 741	49 321	-6 720	-7 174	7 813	-420	-1%
Leedu	30 774	24 459	25 561	34 781	31 952	-6 315	1 102	9 220	-2 829	-8%
USA	20 112	17 028	20 870	24 232	27 422	-3 084	3 842	3 362	3 190	13%
Prantsusmaa	15 966	14 653	20 176	22 862	26 793	-1 313	5 523	2 686	3 931	17%
Itaalia	18 150	14 376	16 158	25 265	26 339	-3 774	1 782	9 107	1 074	4%
Poola	26 949	14 587	17 206	25 276	23 538	-12 362	2 619	8 070	-1 738	-7%
Holland	12 156	11 374	9 271	16 301	18 391	-782	-2 103	7 030	2 090	13%
Hispaania	9 848	9 025	10 421	15 753	16 256	-823	1 396	5 332	503	3%
Taani	16 671	11 647	9 918	12 451	13 087	-5 024	-1 729	2 533	636	5%
Jaapan	5 026	4 166	5 900	5 926	7 009	-860	1 734	26	1 083	18%
Hiina	1 669	2 115	2 432	4 006	4 594	446	317	1 574	588	15%